

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-111

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**ML-101 : INFORMATION, COMMUNICATION AND SOCIETY
(2008 Pattern)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers the following in about 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) State the Barriers of Resource Sharing.
- (b) Differentiate between Data, Information and Knowledge.
- (c) Mention the characteristics of Knowledge Society.
- (d) Define National Library and state with examples Models of National Library.
- (e) List the characteristics of Information as a Resource.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Write a critical note on the National Library of India.
- (b) Define Information and discuss its role in R & D and Business and Industry.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One)

[15]

- (a) Discuss the changing role and responsibilities of Library and Information Professionals in Information Society.
  - (b) State the need for formulation of National Information Policy and discuss the efforts made by India towards its formulation.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-111

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतीही तीन) [15]

- (अ) रिसोर्स शेअरींग मधील अडयळे नमूद करा.
- (ब) डेटा, मारिनी आणि ज्ञान मधील फरक मांगा
- (क) ज्ञानाधिष्ठित समाजाची वैशिष्ट्ये सांगा.
- (ड) राष्ट्रीय ग्रंथालयाची व्याख्या द्या. सोदाहरणासहित राष्ट्रीय ग्रंथालयाची मॉडल्स (Models) सांगा.
- (इ) माहिती 'एक साधन' (Information as a Resource) म्हणून त्याची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.2) प्रत्येकी १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [10]

- (अ) भारतीय राष्ट्रीय ग्रंथालयावर सनीक्षात्मक टीप लिहा.
- (ब) माहितीची व्याख्या द्या. संशोधन व विकास (R & D) तसेच व्यवसाय व उद्योगात माहितीची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.3) प्रत्येकी ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक)

[15]

- (अ) माहितीधिष्ठित समाजातील ग्रंथालय आणि माहिती व्यवसियाकाची जाबाबदारी बदलात्या भूमिकेची चर्चा करा.
- (ब) राष्ट्रीय माहिती धोरणाची आवश्यकता सांगून राष्ट्रीय माहिती धोरण तयार करव्यासाठी भारताने केलेल्या प्रयत्नांचे वर्णन कर.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4211]-112

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-102 : INTRODUCTION TO RESEARCH METHODOLOGY

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers the following in about 50 words : (Any Three) [15]

- (a) Explain Concept of Research.
- (b) Define Research Design and explain features of any one Research Design.
- (c) Bring out the difference between Case Study and Survey Methods.
- (d) Explain with examples Concept of Fundamental Research.
- (e) State the importance of Literature Review.

Q.2) Answer the following in about 100 words : (Any One) [10]

- (a) Write a note on Delphi Research Method.
- (b) State the importance of Hypothesis and explain its sources.

Q.3) Answer the following in about 300 words : (Any One) [15]

- (a) Trace the history and development of LIS Research in India.
- (b) Explain with examples the Process of Research.

[4211]-112/1

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4211]-112

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे ५० शब्दांत लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) संशोधनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ब) संशोधन आराखड्याची व्याख्या देऊन कोणत्याही एका संशोधन आराखड्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (क) व्यष्टी अध्ययन आणि सर्वेक्षण पद्धतीतील फरक स्पष्ट करा.
- (ड) मूलभूत संशोधनाची संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.
- (इ) वाचनसाहित्य आढाव्याचे महत्त्व विशद करा.

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे सुमारे १०० शब्दांत लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) डेलफी संशोधन पद्धतीवर टीप लिहा.
- (ब) पूर्वानुमानाचे महत्त्व सांगून त्याचे मार्ग विशद करा.

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे सुमारे ३०० शब्दांत लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) भारतातील ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र इतिहासाचा आणि विकासाचा आढावा घ्या.
- (ब) संशोधनाची प्रक्रिया उदाहरणासह स्पष्ट करा.

[4211]-112/2

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-113

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-103 : INFORMATION RETRIEVAL

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Write a note on Vocabulary Control.
- (b) State the Components of Information Storage and Retrieval System.
- (c) Explain Concept of Search Strategy.
- (d) List with examples different types of Information Products.
- (e) Differentiate between 'Recall and Precision' Ratios of evaluation of Indexing System.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain meaning and importance of Consolidation, Analysis and Repackaging of Information.
- (b) Write a detailed note on Information Retrieval Models and their types.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One)

[15]

- (a) Illustrate with an example the working of PRECIS.
  - (b) State need of Thesaurus and explain steps in its construction.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-113

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) नियंत्रित संज्ञावर टीप लिहा.
- (ब) माहिती संग्रहण आणि प्रतिप्राप्ती पद्धतीचे विविध घटक सांगा.
- (क) शोध व्यूहरचनेची संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ड) माहिती साधनांचे (Information Products) प्रकार सांगून सोदाहरणासहित वर्णन करा.
- (इ) रिकॉल आणि प्रिसिजन रेशो यांच्यातील फरक लिहा.

प्र.2) खालील प्रश्नांची १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) माहितीचे एकत्रीकरण, विश्लेषण आणि पुनर्संघटनाचा अर्थ आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- (ब) माहिती प्रतिप्राप्ती मॉडेल्सवर सविस्तर टीप लिहून त्यांचे प्रकार लिहा.

प्र.3) खालील प्रश्नांची ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[15]

(अ) प्रेसी (PRECIS) सोदाहरणासहित स्पष्ट करा.

(ब) थिसॉरसची आवश्यकता सांगून थिसॉरस तयार करण्यातील पायऱ्या विशद करा.

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4211]-114

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**ML-104 : MANAGEMENT OF LIBRARIES AND INFORMATION
CENTRES - A (THEORY)**

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) List the Qualities of a Good Manager.
- (b) Define Scientific Management and list its characteristics.
- (c) What is Job Description and Job Analysis ?
- (d) Explain the importance of Performance Appraisal.
- (e) Mention any five Library Activities that can be Outsourced.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain the term Leadership and describe various Leadership Styles.
- (b) What are different methods of Budgeting ? Describe in detail ZBB Method.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Describe in brief the different Schools of Management Thought. Explain the principles propounded by Frederick Taylor.
- (b) What is Staffing ? Explain importance and types of various tests in Recruitment of Staff.

[4211]-114/1

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4211]-114

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) चांगल्या व्यवस्थापकाची गुणवैशिष्ट्यांची यादी द्या.
- (ब) शास्त्रीय व्यवस्थापन म्हणजे काय ते सांगून त्यांच्या वैशिष्ट्यांची यादी द्या.
- (क) कार्यवर्णन व कार्यविश्लेषण म्हणजे काय ?
- (ड) कार्यक्षमता मूल्यमापनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (इ) ग्रंथालयातील कोणत्याही पाच कार्यांचे आऊटसोर्सिंग करता येईल ते नमूद करा.

प्र.2) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) नेतृत्व ही संज्ञा स्पष्ट करून नेतृत्वाच्या विविध शैलींचे वर्णन करा.
- (ब) अंदाजपत्रके तयार करण्याचे विविध प्रकार कोणते ते सांगून ड्झेड.बी.बी. (ZBB) पद्धतीचे सविस्तर वर्णन करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) व्यवस्थापनाच्या विविध विचारसरणींचे वर्णन करून फ्रेडरिक टेलर यांनी सांगितलेल्या तत्त्वे स्पष्ट करा.
- (ब) स्टार्फिंग म्हणजे काय ते सांगून सेवक भरती प्रक्रियेत घेण्यात येणाऱ्या विविध क्षमता चाचण्यांचे (Test) महत्त्व आणि प्रकार विशद करा.

[4211]-114/2

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4211]-115

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-105 : INFORMATION TECHNOLOGY - BASICS (THEORY)

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Write a note on HTTP Protocol.
- (b) Explain Concept of Telecommunication Technology.
- (c) State the features of Hub.
- (d) Mention the characteristics of Star Topology.
- (e) Differentiate between web 1.0 and web 2.0.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Discuss Bounded and Unbounded Medias of Transmission.
- (b) Explain in detail various modes of Internet Connectivity.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Discuss in detail the OSI Model.
- (b) Highlight the current trends in Information Technology.

[4211]-115/1

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4211]-115

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) एच.टी.टी.पी. (HTTP) प्रोटोकॉल वर टीप लिहा.
- (ब) दूरसंप्रेषण तंत्रज्ञान ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- (क) हबचे (Hub) वैशिष्ट्ये सांगा.
- (ड) स्टार टोपोलॉजीचे (Star Topology) गुणधर्म सांगा.
- (इ) वेब १.० आणि वेब २.० मधील फरक सांगा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) बंधिस्त (Bounded) आणि मुक्त (Unbounded) माहिती दळणवळण माध्यमांची चर्चा करा.
- (ब) इंटरनेट जोडणीच्या विविध पद्धतींची सखोल चर्चा करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) ओ.एस.आय. (OSI) मॉडेलची सखोल चर्चा करा.
- (ब) माहिती तंत्रज्ञानाचे प्रचलित प्रवाह सांगा.

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-116

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-106 : LIBRARY AND USERS

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) State the importance of User Studies.
- (b) What are User Needs ?
- (c) List various Categories of Information Users.
- (d) Explain the importance of Library Records in User Studies.
- (e) Explain need and importance of User Education Programme in an Academic Library.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain the advantages and disadvantages of Questionnaire Method of Data Collection.
- (b) What do you understand by Information Seeking Behaviour ? How Information Seeking Behaviour Studies are useful in Library and Information Centres ?

Q.3) Answer in 300 words : (Any One)

[15]

- (a) What is meant by Information Literacy ? Describe in details its components.
  - (b) Explain in detail the Conventional Methods of Data Collection for User Studies.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-116

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन)

[15]

- (अ) उपभोक्ता अभ्यासाचे महत्त्व सांगा.
- (ब) उपभोक्त्याची गरज म्हणजे काय ?
- (क) माहितीच्या उपभोक्त्याचे प्रकार लिहा.
- (ड) उपभोक्त्याच्या अभ्यासातील 'लायब्ररी रेकॉर्ड्स'चे महत्त्व विशद करा.
- (इ) 'माहितीच्या उपभोक्त्याचे प्रशिक्षण' ह्या संकल्पनेचे महत्त्व व गरज स्पष्ट करा.

प्र.2) खालील प्रश्नांची १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[10]

- (अ) माहिती संकलनातील प्रश्नावली पद्धतीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
- (ब) माहिती शोधाचे वर्तन म्हणजे काय ? माहिती शोध वर्तनाच्या अभ्यासाचे ग्रंथालय व माहितीशास्त्र विषयातील महत्त्व विशद करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[15]

- (अ) 'माहिती साक्षरता' म्हणजे काय ते सांगून त्याच्या घटकांचे थोडक्यात वर्णन करा.
- (ब) उपभोक्त्याच्या अभ्यासातील माहिती संकलनाच्या पारंपारिक पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-211

M. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-201 : LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE EDUCATION

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) What is meant by Information Management ?
- (b) Mention various Teaching Methods.
- (c) Explain the term Micro-economics of Information.
- (d) Define Professionalism.
- (e) State the importance of Evaluation Methods of Students.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Write a detailed note on Right to Information Act.
- (b) What is Professional Ethics ? Explain with examples Library Professional Ethics.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One)

[15]

- (a) What is Accreditation ? Discuss the role played by ALA and CILIP towards the Accreditation of Library and Information Science Education.
  - (b) What is Knowledge Management ? Discuss the role of Librarian in Knowledge Management.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-211

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन)

[15]

- (अ) माहिती व्यवस्थापन म्हणजे काय ?
- (ब) अध्यापनाच्या विविध पद्धती नमूद करा.
- (क) माहिती सूक्ष्मअर्थशास्त्र ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ड) व्यावसायिकतेची व्याख्या द्या.
- (इ) विद्यार्थ्यांच्या मूल्यमापनाच्या पद्धतींचे महत्त्व सांगा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[10]

- (अ) माहिती अधिकार कायद्यावर सविस्तर टीप लिहा.
- (ब) व्यावसायिक नैतिकता म्हणजे काय ते सांगून ग्रंथालय व्यावसायिकतेतील नीतीमूल्ये सोदाहरण विशद करा.

[4211]-211

3

P.T.O.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[15]

- (अ) प्रत्यायन (Accreditation) म्हणजे काय ते सांगून ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र शिक्षणाच्या प्रत्यायनासाठी ए.एल.ए. आणि सीलिप (CILIP) यांच्या योगदानाची चर्चा करा.
- (ब) ज्ञान व्यवस्थापन म्हणजे काय ते सांगून ज्ञान व्यवस्थापनेतील ग्रंथपालाच्या भूमिकेची चर्चा करा.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-212

M. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-202 : STATISTICAL TECHNIQUES OF
RESEARCH AND BIBLIOMETRICS

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (**Any Three**) **[15]**

- (a) Explain Concept of Bibliographic Coupling and Co-citation.
- (b) State the advantages of Interview.
- (c) What is Schedule ? Explain how it differs from Questionnaire ?
- (d) Explain Concept of Impact Factor.
- (e) State the demerits of Questionnaire.

Q.2) Answer in 100 words : (**Any One**) **[10]**

- (a) What is Observation ? State its types and discuss their merits and demerits.
- (b) Write a detailed note on Style Manual.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One)

[15]

- (a) What is Sampling ? Discuss various methods of Sampling with their merits and demerits.
  - (b) Explain with examples the Methods of Measuring Central Tendency.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-212

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन)

[15]

- (अ) बिब्लिओग्राफिक कपलिंग आणि को-सायटेशन या संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ब) मुलाखतीचे फायदे सांगा.
- (क) अनुसूची म्हणजे काय ? ती प्रश्नावलीपेक्षा कशी वेगळी आहे ते विशद करा.
- (ड) इंपॅक्ट फॅक्टरची संकल्पना स्पष्ट करा.
- (इ) प्रश्नावलीचे दोष सांगा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[10]

- (अ) निरीक्षण म्हणजे काय ? निरीक्षणाचे प्रकार सांगून त्यांच्या गुणदोषांची चर्चा करा.
- (ब) शैली पुस्तिकेवर सविस्तर टीप लिहा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[15]

(अ) नमूना निवड म्हणजे काय ? नमूना निवडीच्या विविध प्रकारांची त्यांच्या गुणदोषांसह चर्चा करा.

(ब) सेंट्रल टेडन्सी मोजण्याच्या पद्धती सोदाहरण स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-213

M. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-203 : BIBLIOGRAPHIC CONTROL AND INFORMATION SYSTEMS

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.
- (2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) State the need and objectives of UAP.
- (b) What are the requirements for UBC at National Level ?
- (c) Explain the role of BARC in INIS.
- (d) State objectives of IFIS.
- (e) State activities of NASSDOC.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Discuss role of NISCAIR in Bibliographic Control in India.
- (b) Write a detailed note on any two Sectorial Information Centres.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One)

[15]

- (a) Describe in detail AGRIS and state contribution of India in it.
  - (b) State the objectives of UNISIST and discuss in detail the programmes of UNISIST.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-213

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) जागतिक प्रकाशन उपलब्धताची (UAP) आवश्यकता आणि उद्दिष्टे नमूद करा.
- (ब) राष्ट्रीय पातळीवर जागतिक नियंत्रण सूची (UBC) कार्यक्रम राबविण्याकरिता कोणकोणत्या गोष्टींची गरज आहे ते सांगा.
- (क) बार्कची (BARC) इनीस (INIS) मधील भूमिका स्पष्ट करा.
- (ड) इफिसची (IFIS) उद्दिष्टे सांगा.
- (इ) नॅसडॉकची (NASSDOC) कार्ये सांगा.

प्र.2) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) भारतातील ग्रंथसूचीय नियंत्रणातील निस्केअरची (NISCAIR) भूमिका स्पष्ट करा.
- (ब) कोणत्याही दोन विभागीय माहिती केंद्रांवर सविस्तर टीप लिहा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[15]

- (अ) अॅग्रीस (AGRIS) माहिती पद्धतीचे सविस्तर वर्णन करून अॅग्रीस मधील भारताच्या योगदानाची चर्चा करा.
- (ब) युनिसिस्टचे (UNISIST) उद्दिष्टे सांगून त्याच्या उपक्रमांची सविस्तर चर्चा करा.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4211]-214

M. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**ML-204 : MANAGEMENT OF LIBRARIES AND
INFORMATION CENTRES - B (THEORY)**

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) What is CPM ?
- (b) Explain Concept Re-engineering.
- (c) State the need of Marketing of Library and Information Services.
- (d) What is meant by System Analysis ?
- (e) Explain the importance of Performance of Evaluation.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Write a detailed note on 'Market Mix'.
- (b) Describe how will you Plan Management of Change ?

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Define TQM. Describe in detail various Elements of TQM.
- (b) Using PERT Chart, explain how you would Plan a Bimonthly Indexing Bulletin.

[4211]-214/1

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4211]-214

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) सी.पी.एम. म्हणजे काय ?
- (ब) पुनर्अभियांत्रिकी ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- (क) ग्रंथालय आणि माहिती सेवांच्या विपणनाची आवश्यकता सांगा.
- (ड) प्रणाली विश्लेषण म्हणजे काय ?
- (इ) कार्यक्षमतेच्या मूल्यमापनाचे महत्त्व विशद करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) 'मार्केट मिक्स'वर सविस्तर टीप लिहा.
- (ब) बदल व्यवस्थापनाचे नियोजन कसे कराल त्याचे वर्णन करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) टी.क्यू.एम.ची व्याख्या देऊन टी.क्यू.एम.च्या विविध घटकांचे सविस्तर वर्णन करा.
- (ब) द्विमासिक निर्देशन बुलेटीनच्या नियोजनात पर्ट आलेखचा वापर कसा कराल ते विशद करा.

[4211]-214/2

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-215

M. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2012

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-205 : INFORMATION TECHNOLOGY : B - APPLICATIONS
(THEORY)

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Mention the uses of Multimedia in a Library.
- (b) State the need for Library Networks.
- (c) What do you mean by Open Source Software ?
- (d) Write a note on Datamining.
- (e) Explain Concept of Consortia.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Discuss various services rendered by INFLIBNET.
- (b) What do you mean by Database ? Explain in detail with examples various types of Databases.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One)

[15]

- (a) Enlist different Standards for Metadata and describe in detail Dublin Core Metadata Standard.
  - (b) What is meant by Library Automation ? Discuss in detail various Services that can be rendered by a Library after Automation.
-

Seat No.	
-------------	--

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4211]-215

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन)

[15]

- (अ) बहुमाध्यमीयचे (Multimedia) ग्रंथालयातील उपयोग सांगा.
- (ब) ग्रंथालयीन जाळ्यांची आवश्यकता सांगा.
- (क) ओपन सोर्स आज्ञावली (Open Source Software) म्हणजे काय ?
- (ड) डेटामायनिंगवर टीप लिहा.
- (इ) कन्सोर्शिया (Consortia) ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[10]

- (अ) इन्फ्लिबनेट (INFLIBNET) कडून दिल्या जाणाऱ्या विविध सेवांची चर्चा करा.
- (ब) माहिती संच म्हणजे काय ? माहिती संचाच्या विविध प्रकारांची सोदाहरण चर्चा करा.

[4211]-215

3

P.T.O.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[15]

- (अ) मेटाडेटाची विविध प्रमाणके सांगून डब्लीन कोर मेटाडेटा प्रमाणकाचे सविस्तर वर्णन करा.
- (ब) ग्रंथालय स्वयंचलीकरण म्हणजे काय ? ग्रंथालयाच्या स्वयंचलीकरणानंतर देण्यात येणाऱ्या विविध सेवांची सविस्तर चर्चा करा.
-